

ONTVANGEN

10 DEC 2009

A&W ECOLOGISCH ONDERZOEK

ONTVANGEN
ONTVANGEN

9 DEC 2009

Suderwei 2
Postbus 32
9269 ZR Feanwâlden
telefoon 0511 47 47 64
fax 0511 47 27 40
e-mail info@altwym.nl
internet www.altwym.nl

aan Pietersma & Spoelstra
De heer A.J. Spoelstra
Postbus 707
9200 AS Drachten

datum 8 december 2009
kenmerk NWG/KA2009/31/PB/v1
betreft **Rapportagebrief ecologische beoordeling aanleg haven Muntsetille Kootstertille**

Geachte heer Spoelstra,

In verband met de aanleg van een haventje aan de Muntsetille 3 te Kootstertille heeft u ons bureau verzocht om een ecologische beoordeling uit te voeren, waarbij de plannen worden beoordeeld volgens de vigerende natuurwetgeving. Deze rapportagebrief geeft een beknopte, maar complete ecologische beoordeling volgens de huidige wetgeving.

Huidige situatie

Het plangebied (figuur 1 en 2) ligt binnen het woonperceel Muntsetille 3 aan de noordelijke oever van het Prinses Margrietkanaal. Dit woonperceel ligt op ca. 1800 m noordoostelijk van de brug in Kootstertille, waarmee de N369 het kanaal kruist. De locatie waar het haventje is gepland, ligt binnen de erfbeplanting van het woonperceel. Rond deze locatie staan twee eiken, een aantal struiken en een tuinhuisje. De noordgrens van het woonperceel bestaat uit enkele struiken. Ten noorden van het woonperceel ligt een graslandperceel met een elzensingel langs de noordelijke grens daarvan. Oostelijk van het woonhuis en de daaromheen staande bomen ligt een brede boomsingel in noordoostelijke richting. Het deel van het Prinses Margriet Kanaal waaraan het woonperceel ligt, wordt de Casper Robles of Kolonelvaart genoemd.

Beoogde herinrichting

Oostelijk van het woonhuis wordt een kleine privéhaven in de tuin aangelegd. Daartoe wordt de grond ontgraven en een verbinding gemaakt met het Prinses margrietkanaal.

Onderzoek

Het plangebied is op 10 november 2009 onderzocht op de aanwezigheid van en de mogelijkheden voor beschermde en/of bedreigde natuurwaarden. Daarnaast zijn recente informatiebronnen geraadpleegd om te bepalen of binnen en nabij het plangebied beschermde soorten voorkomen.

Met behulp van deze gegevens is bepaald of ten aanzien van gebiedsbescherming (Natuurbeschermingswet en Ecologische Hoofdstructuur) en soortbescherming (Flora- en faunawet) sprake is van effecten op beschermde natuurwaarden en/of van conflicten met de natuurwetgeving.

Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv
Handelsregister Leeuwarden 01056199
Friesland Bank 29.60.57.460
Postbank 7460374
BTW nummer 802897150B01

Gebiedsbescherming

Natuurbeschermingswet

Het plangebied ligt niet binnen gebieden die zijn beschermd volgens de Natuurbeschermingswet (Natura 2000-gebieden en Beschermd Natuurmonumenten). Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is het Lauwersmeer dat ca. 10 km noordelijk van het plangebied ligt. Gezien deze relatief grote afstand kan worden uitgesloten dat de beoogde herinrichting effecten heeft op de aangewezen natuurwaarden (habitattypen en soorten) binnen dit Natura 2000-gebied.

Onder de aangewezen natuurwaarden van het Lauwersmeer behoren ganzen en eenden die vanuit dit natuurgebied omliggende graslanden kunnen gebruiken als foerageergebied. Wanneer dergelijke vogels worden verstoord, kunnen (dankzij de externe werking van de bescherming) ingrepen buiten het Natura 2000-gebied conflicten met de Natuurbeschermingswet veroorzaken.

Door de aanwezigheid van opgaande begroeiing binnen en nabij het plangebied (figuur 1) is hier geen sprake van een open landschap waarin ganzen en eenden kunnen foerageren. Om die reden zal de beoogde herinrichting geen invloed hebben op aangewezen ganzen- en eendensoorten die vanuit het Lauwersmeer in de omgeving daarvan foerageren.

Samenvattend

De beoogde herinrichting veroorzaakt geen negatieve effecten op de aangewezen natuurwaarden van het Natura 2000-gebied Lauwersmeer. Daardoor is hier geen sprake van een conflict met de Natuurbeschermingswet.

Ecologische Hoofdstructuur.

De noordpunt van het plangebied ligt met enkele m² binnen de (Provinciale) Ecologische Hoofdstructuur (PEHS, zie figuur 1). Door de uitvoering van het herinrichtingsplan zal dit deel van de PEHS worden omgezet naar water. Het is niet toegestaan om zonder toestemming binnen PEHS-gebied onomkeerbare ruimtelijke ingrepen uit te voeren. Er zal daarom overleg moeten worden gevoerd met de provincie Fryslân, die bevoegd gezag is betreffende de (P)EHS. Het doel van dit overleg is om te bepalen of in dezen sprake is van een conflict met de provinciale regelgeving ten aanzien van de PEHS en of het nodig is om een compensatieplan op te stellen.

Figuur 1.

Het plangebied nabij het Prinses Margrietkanaal (rode omlijning). Rechts daarvan ligt het grootste deel van het woonperceel Muntsetille 3, met o.a. het woonhuis. De groene lijnen geven de grenzen aan van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur: het plangebied ligt grotendeels buiten de PEHS (EHS natuur: groen). De oranje lijn geeft de grens aan van het Nationale Landschap Noordelijke Wouden: het plangebied ligt binnen de begrenzing van dit gebied.

Ganzenfoerageergebied

De provincie heeft een aantal gebieden aangewezen die dienen als ganzenfoerageergebied. Het dichtstbijzijnde aangewezen ganzenfoerageergebied ligt rond het Lauwersmeer en op ca. 9 km ten noorden van het plangebied. Gezien deze relatief grote afstand kunnen negatieve effecten op dit gebied worden uitgesloten. Om deze reden veroorzaakt de beoogde herinrichting geen conflict met de regelgeving omtrent ganzenfoerageergebied in Fryslân.

Weidevogelgebied

Het landelijk gebied van Fryslân is aangemerkt voor weidevogelgebied. Het plangebied en de directe omgeving daarvan zijn ongeschikt als weidevogelgebied, omdat het landschap een half gesloten karakter heeft en niet beschouwd kan worden als een

landschap van openheid en rust. Om deze reden veroorzaakt de beoogde herinrichting geen conflict met de provinciale regelgeving ten aanzien van weidevogelgebied.

Overige vormen van gebiedsbescherming

→ Het plangebied ligt binnen het Nationaal Landschap de Noordelijke Fryske Wâlden (zie figuur 1). Het nationaal landschap heeft tot doel het kleinschalig landschap en de houtwallen in stand te houden. Ruimtelijke ingrepen, die binnen het Nationaal Landschap worden voorgesteld, dienen te worden overlegd met de Provincie Fryslân.

De beoogde werkzaamheden vinden plaats binnen de begrenzing van het woonperceel, waarbij de omliggende houtsingels niet worden aangetast. De beoogde herinrichting veroorzaakt daardoor geen ingreep in de structuur van het landschap. Toch wordt aanbevolen om in contact te treden met de provincie om het herinrichtingsplan ter kennisgeving voor te leggen.

Soortbescherming

Door het intensieve gebruik (tuin) is de ecologische waarde van het plangebied gering. Op grond van het veldbezoek en de geraadpleegde informatiebronnen worden bovendien binnen en nabij het plangebied geen beschermde en/of bedreigde soorten verwacht die behoren tot de soortgroepen planten, insecten en reptielen. Soorten waarmee eventueel wel rekening moet worden gehouden, behoren tot de vissen, amfibieën, vogels en zoogdieren.

Vissen

In het Prinses Margrietkanaal komt de middelzwaar beschermde Rivierdonderpad voor (Brenninkmeijer *et al.* 2008). Deze vissoort leeft voornamelijk langs stortsteenoeveren in brede kanalen en vaarten. De oever van het PMK langs het plangebied is afgezet met een houten beschoeiing, waardoor geen Rivierdonderpadden langs deze oever worden verwacht. Ook overige middelzwaar en zwaar beschermde vissoorten worden niet verwacht in het plangebied. Om deze redenen veroorzaakt de beoogde herinrichting geen conflict op met de Flora- en faunawet ten aanzien van vissen.

Amfibieën

Het plangebied kan een deel van het leefgebied vormen van algemeen voorkomende amfibieënsoorten die zijn ingedeeld in de lichte beschermingscategorie van de Flora- en faunawet. Deze soorten zijn bijvoorbeeld Gewone pad, Meerkikker en bastaardkikker.

De beoogde herinrichting kan een deel van het leefgebied van licht beschermde amfibieënsoorten aantasten, maar in de omgeving is voldoende alternatief leefgebied voor deze soorten beschikbaar. Bovendien zal een deel van het plangebied na voltooiing van de herinrichtingwerkzaamheden voor deze soorten weer beschikbaar zijn. Voor de verstoring van licht beschermde soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstellingsregeling van enkele verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet. Om deze redenen treedt er geen conflict op met deze wet ten aanzien van licht beschermde amfibieënsoorten.

In de omgeving van het plangebied is de zwaar beschermde Heikikker aangetroffen (Digitale Natuuratlas). Het is een soort van natte heides en voedselarme vegetaties. Het plangebied maakt deel uit van een tuin en dit biotoop komt niet overeen met de

habitateisen van de Heikikker. Deze soort wordt daarom niet binnen het plangebied verwacht. Overige middelzwaar en zwaar beschermde amfibieën komen binnen en nabij het plangebied niet voor (Digitale Natuuratlas). Om deze redenen veroorzaakt de beoogde herinrichting geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van zwaar en middelzwaar beschermde amfibieënsoorten.

Vleermuizen

In de omgeving van het plangebied komen de volgende zes vleermuissoorten voor: Watervleermuis, Meervleermuis, Ruige dwergvleermuis, Gewone dwergvleermuis, Gewone grootoorvleermuis en Laatvlieger (Digitale Natuuratlas, Vos 2007). Alle vleermuissoorten in Nederland zijn zwaar beschermd volgens de Flora- en faunawet (tabel 3). Bovendien zijn zij opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn. De bescherming van vleermuizen is gericht op de dieren en hun leefomgeving (foerageergebied, verblijfplaatsen en vliegroutes).

Foerageergebied

Het plangebied en de omgeving daarvan bieden foerageermogelijkheden voor vleermuizen. Noordelijk van het plangebied ligt agrarisch gebied met een houtsingel die geschikt is voor foeragerende vleermuizen, zoals Laatvlieger, Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis. Zuidelijk van het plangebied ligt het PMK. Deze vaart is geschikt als foerageergebied voor de Meervleermuis en Watervleermuis. Vleermuizen zijn nachttactieve dieren en gevoelig voor (sterke) lichtbronnen. In deze rapportagebrief wordt ervan uit gegaan dat er geen lichtbronnen worden aangebracht in de beoogde haven. Indien aan deze voorwaarde wordt voldaan, zal de beoogde herinrichting geen negatieve effecten hebben op de kwaliteit van het plangebied en de omgeving daarvan als (potentieel) foerageergebied van de genoemde soorten. Wanneer gebruik wordt gemaakt van extra kunstlichtbronnen, dient onderzocht te worden of daardoor negatieve effecten ontstaan op vleermuizen.

Wanneer het gebruik van extra lichtbronnen wordt voorkomen, zal de beoogde herinrichting geen conflict veroorzaken met de Flora- en faunawet ten aanzien van foerageergebied van vleermuizen.

Verblijfplaatsen

Binnen het plangebied komen geen verblijfplaatsen van vleermuizen in gebouwen voor, omdat het westelijke deel van het woonperceel geen gebouwen bevat die daarvoor geschikt kunnen zijn. Het is echter mogelijk dat in bomen holtes en losse schorsdelen aanwezig zijn, die een verblijfplaats kunnen bieden aan boombewonende vleermuizen, zoals Watervleermuis en Gewone grootoorvleermuis. Daarom zijn de twee bomen binnen het plangebied visueel gecontroleerd. Daarbij zijn geen holtes aangetroffen, zodat binnen het plangebied ook de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in bomen kan worden uitgesloten.

In de omgeving van het plangebied kunnen verblijfplaatsen aanwezig zijn in het woonhuis en in bomen in het oostelijke deel van het plangebied. Deze mogelijke verblijfplaatsen zullen geen hinder ondervinden van de beoogde herinrichting.

Om deze redenen veroorzaakt de beoogde herinrichting geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van verblijfplaatsen voor vleermuizen.

Vliegroutes

Het is mogelijk dat de randen van het plangebied geleidingsstructuren voor vleermuizen vormen, waardoor daar sprake kan zijn van vliegroutes. Mogelijke vliegroutes liggen langs de houtwal langs de noordgrens van het gebied en langs het Prinses Margrietkanaal ten zuiden van het plangebied. De beoogde herinrichting veroorzaakt geen wezenlijke doorbreking van deze lijnvormige landschapselementen. Wanneer het gebruik van extra lichtbronnen wordt voorkomen, zal de beoogde herinrichting geen negatieve effecten hebben op (potentiële) vliegroutes en veroorzaakt de beoogde herinrichting geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van vliegroutes voor vleermuizen.

Samenvattend

De beoogde herinrichting veroorzaakt geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van vleermuizen, mits er geen gebruik wordt gemaakt van extra lichtbronnen.

Overige zoogdiersoorten

Het plangebied kan een deel van het leefgebied vormen van algemeen voorkomende zoogdiersoorten die zijn ingedeeld in de lichte beschermingscategorie van de Flora- en faunawet. Deze soorten zijn bijvoorbeeld Mol, Egel, Konijn, Vos, Bunzing en een aantal muizensoorten.

De beoogde herinrichting kan het leefgebied van licht beschermde zoogdiersoorten aantasten, maar in de omgeving is voldoende alternatief leefgebied voor deze soorten beschikbaar. Bovendien zal het plangebied na voltooiing van de herinrichting voor deze soorten weer beschikbaar zijn. Voor de verstoring van licht beschermde soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstellingsregeling van enkele verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet. Om deze redenen veroorzaakt de beoogde herinrichting geen conflict met deze wet ten aanzien van licht beschermde zoogdiersoorten.

Mogelijk maakt het plangebied deel uit van het foerageergebied van de middelzwaar beschermde Steenmarter. Er zijn binnen het plangebied geen verblijfplaatsen van deze soort aangetroffen. De beoogde herinrichting zal (tijdelijk) een deel van het potentiële foerageergebied van de Steenmarter kunnen aantasten, maar er is voldoende alternatief foerageergebied in de omgeving aanwezig. Om deze redenen veroorzaakt de beoogde herinrichting geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van Steenmarter.

Nabij het plangebied, kan de zwaar beschermde Waterspitsmuis voorkomen (Digitale Natuuratlas, Vos 2007). Deze soort wordt aangetroffen aan brede natuurvriendelijke oevers met goed ontwikkelde oevervegetatie. Het kanaal heeft een houten beschoeiing zonder oevervegetatie en is daarom niet geschikt voor deze soort. Om deze reden worden geen Waterspitsmuizen binnen het plangebied verwacht en zal de beoogde herinrichting geen conflict met de Flora- en faunawet veroorzaken ten aanzien van deze soort.

Er worden geen overige middelzwaar en zwaar beschermde zoogdiersoorten (exclusief vleermuizen) binnen en nabij het plangebied verwacht (Vos 2007, Digitale Natuuratlas Fryslân).

Samenvattend

De beoogde herinrichting veroorzaakt geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van zoogdieren (exclusief vleermuizen).

Vogels

Binnen en nabij het plangebied kunnen tijdens de voortplantingsperiode broedende vogels aanwezig zijn. Verstoring van broedende vogels en hun nesten is niet toegestaan volgens de Flora- en faunawet en in de regel wordt hiervoor geen ontheffing verleend.

Wanneer de beoogde werkzaamheden buiten de broedperiodes van de betreffende soorten worden uitgevoerd, is geen sprake van verstoring van broedende vogels en hun nesten. Eventueel kunnen de werkzaamheden vooraf aan de broedperiode worden gestart en doorlopen tot in de broedperiode. In dat geval zullen zich door de versturende werkzaamheden naar verwachting geen broedvogels vestigen. Er dienen in dat geval maatregelen te worden getroffen waardoor wordt voorkomen dat alsnog broedgevallen optreden, zoals het terstond verwijderen van kap- en snoeihout en het afdekken van materialen. Indien er toch wordt gebroed en deze nestplaatsen worden verstoord, dienen de werkzaamheden te worden gestaakt tot na de broedperiode. De broedperiodes van de betreffende soorten liggen binnen de periode van half maart tot half juli.

Vanaf 26 augustus 2009 geldt een aanpassing van de Flora- en faunawet, waardoor verblijfplaatsen van vogels die het gehele jaar daarvan gebruik maken (zoals van roofvogels en uilen), ook buiten de broedperiode zijn beschermd. Binnen het plangebied zijn geen nestplaatsen aanwezig met een dergelijke jaarronde bescherming (veldbezoek 10 november 2009). Nabij het plangebied, zoals in de houtwal ten noorden van het plangebied, kan daar wel sprake van zijn. Er kan echter worden aangenomen dat de beoogde herinrichting geen invloed zal hebben op eventuele jaarrond beschermde nesten in de omgeving van het plangebied.

Wanneer verstoring van broedende vogels en hun nesten wordt voorkomen, veroorzaakt de beoogde herinrichting geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van vogels.

Conclusies

- De beoogde herinrichting veroorzaakt een conflict met de regelgeving ten aanzien van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur. De beoogde herinrichting dient te worden voorgelegd aan de provincie Fryslân, omdat een klein deel van het PEHS-gebied wordt omgezet van land naar water.
- De beoogde herinrichting vindt plaats binnen het daarvoor aangewezen Nationale Landschap Noordelyke Fryske Wâlden. Er is echter geen sprake van een belangrijke aantasting van dit landschap. Ondanks dat wordt aangeraden om met de provincie hierover contact op te nemen.
- De beoogde herinrichting veroorzaakt geen conflict met de wet- en regelgeving ten aanzien van overige vormen van gebiedsbescherming, zoals de Natuurbeschermingswet.

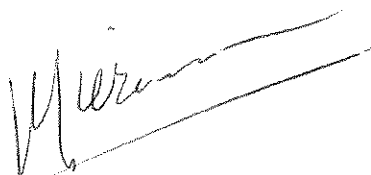
- De beoogde herinrichting veroorzaakt geen conflicten met de wet- en regelgeving ten aanzien van de Flora- en faunawet, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:
  - Er wordt voorkomen dat de beoogde herinrichting gepaard gaat met een toename van het gebruik van lichtbronnen. Indien niet aan deze voorwaarde wordt voldaan, dient nader onderzoek plaats te vinden om te bepalen of lichtverstoring van vleermuizen optreedt en daardoor een conflict ontstaat met de Flora- en faunawet.
  - Er wordt voorkomen dat verstoring optreedt van broedende vogels en hun nesten.

Tot slot

Wij hopen u met deze brief voldoende te hebben geïnformeerd. Mocht u nog vragen hebben, dan kunt u uiteraard contact opnemen met ons bureau.

Met vriendelijke groet,

Pieter Biezenaar

Bronnen

- Brenninkmeijer, A., R. van der Hut, M. Koopmans, 2008. Verspreiding van beschermde vissoorten in Fryslân. A&W-rapport 1029. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek Veewouden.
- Vos, S. (redactie) 2007. Werkatlas Zoogdieren in Fryslân – verspreiding 1990-2006. Provincie Fryslân, Leeuwarden.
- Digitale Natuuratlas Fryslân:
<http://www.fryslan.nl/binfo4/atlasnatuur/geoportaal.html?atlas=milieu&kaart=dna>
- Recente verspreidingsbronnen van beschermde en/of bedreigde soorten.

Figuur 2.
Het plangebied in het westelijke deel van het woonperceel Muntsetille 3 te Kootstertille. Links is het Prinses Margrietkanaal zichtbaar (foto: A&W).